

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ.....	1
I. DENİZ TİCARETİ HUKUKU'NDA ZORUNLU SORUMLULUK SİGORTASI VE DİĞER TAŞIMA TÜRLERİNDE YOLCUNUN ÖLÜMÜNDEN VEYA BEDENSEL ZARARA UĞRAMASINDAN DOĞAN SORUMLULUK.....	5
A. Deniz Ticareti Hukuku'nda zorunlu sorumluluk sigortası	5
1. 1962 Nükleer Gemi Sözleşmesi	5
a. Sorumluluk rejimi	6
b. Zorunlu sorumluluk sigortası.....	8
2. 1969 ve 1992 Petrol Sözleşmeleri	9
a. Sorumluluk rejimi	11
b. Zorunlu sorumluluk sigortası.....	19
3. 1996 ve 2010 HNS Sözleşmeleri.....	22
a. Sorumluluk rejimi	25
b. Zorunlu sorumluluk sigortası.....	28
4. 2001 Gemi Yakıtı Sözleşmesi	29
a. Sorumluluk rejimi	30
b. Zorunlu sorumluluk sigortası.....	33

5. 2007 Nairobi Sözleşmesi.....	34
a. Sorumluluk rejimi.....	35
b. Zorunlu sorumluluk sigortası.....	38
B. Diğer taşıma türlerinde yolcunun ölümü veya bedensel zarara uğramasından doğan sorumluluk.....	39
1. Hava yolu ile yolcu taşımalarında.....	39
a. 1929 Varşova Sözleşmesi.....	39
aa. Sözleşme'ye getirilen değişiklikler.....	41
aaa. 1955 Lahey Protokolü.....	41
bbb. 1961 Guadalajara Sözleşmesi.....	42
ccc. 1966 Anlaşması.....	43
ddd. 1971 Guatemala City Protokolü.....	43
eee. 1975 Montreal Protokolleri.....	44
bb. Sorumluluk rejimi.....	45
aaa. 1929 Varşova Sözleşmesi.....	45
bbb. 1955 Lahey Protokolü.....	47
ccc. 1971 Guatemala City Protokolü.....	49
b. 1999 Montreal Sözleşmesi.....	49
aa. Sorumluluk rejimi.....	53
bb. Zorunlu sorumluluk sigortası.....	54
2. Kara yolu ile yolcu taşımalarında.....	54
3. Demir yolu ile yolcu taşımalarında.....	56
II. 2002 YOLCULARIN VE BAGAJLARIN DENİZ YOLU İLE TAŞINMASINA İLİŞKİN ATINA SÖZLEŞMESİ'NİN UYGULANMA KOŞULLARI.....	61
A. Deniz yolu ile yolcu taşımalarına ilişkin milletlerarası düzenin gelişimi.....	61
1. İlk gelişmeler.....	61
2. Hill Taslağı.....	62
3. 1961 ile 1967 Brüksel Sözleşmeleri.....	67
B. 1974 Atina Sözleşmesi ve Protokolleri.....	71
1. 1974 Atina Sözleşmesi.....	71
2. 1976 ve 1990 Protokolleri.....	74

3. 2002 Protokolü	74
C. 2002 Atina Sözleşmesi'ne taraf olunması ile uygulanacak kanunlar ihtilafı kuralları	79
1. Türk Hukuku'nda	79
2. AB Hukuku'nda	83
D. 2002 Atina Sözleşmesi'nin uygulama alanı	85
1. Yabancılık unsuru bakımından (Milletlerarası taşımalar)....	85
2. Taraf Devlet ile bağlantı.....	86
a. Geminin Taraf Devlet bayrağı taşıması veya Taraf Devlet'te kayıtlı olması.....	87
b. Yolcu taşıma sözleşmesinin Taraf Devlet'te kurulmuş olması	88
aa. Sözleşmenin kurulduğu an.....	89
bb. Sözleşmenin kurulduğu yer.....	90
c. Kalkış veya varış yerlerinin Taraf Devlet'te bulunması..	92
3. Yolcu taşıma sözleşmeleri bakımından	93
a. Genel olarak.....	93
b. Sözleşmenin tarafları	97
aa. Taşıyan	97
bb. Yolcu	98
c. Tarafların borçları.....	101
aa. Taşıma taahhüdü	101
aaa. Deniz yolu ile taşıma	101
bbb. Gemi ile taşıma	102
ccc. Türk Hukuku bakımından yorumlanması	106
bb. 2002 Atina Sözleşmesi'nin ücret karşılığı yapılmayan taşımalara uygulanıp uygulanmayacağı.....	108
aaa. Hazırlık çalışmaları	108
bbb. Yabancı hukuk sistemlerindeki durum	109
ccc. Türk Hukuku	112
aaaa. Ücret	112
bbbb. Ticari taşımalar.....	114
4. Yolculuğun başlama ve sona erme anı	116

5. Zararlar	117
a. Genel olarak.....	117
b. Yolcunun ölümü veya bedensel zarara uğraması.....	118
c. Bagaj zararı.....	118
III. 2002 ATINA SÖZLEŞMESİ HÜKÜMLERİ UYARINCA KURULACAK ZORUNLU SORUMLULUK SİGORTASI SÖZLEŞMESİ	121
A. Sorumluluk sigortasının deniz yolu ile yapılan yolcu taşımalarında zorunlu hâle gelme süreci	121
1. 2002 Atina Sözleşmesi'nde.....	121
a. 1974 Atina Sözleşmesi'nin hazırlık aşamasındaki tartışmalar	121
b. Zorunlu sorumluluk sigortasının 2002 Protokolü ile kabul edilmesi.....	123
2. Deniz alacaklarına ve deniz yolu ile yolcu taşımaya ilişkin düzenlemeler.....	126
a. Deniz alacaklarına ilişkin düzenlemeler.....	126
b. Deniz yolu ile yolcu taşımaya ilişkin düzenlemeler.....	127
B. Sigorta sözleşmesinin tarafları ve ilgilileri.....	130
1. Genel olarak.....	130
2. Sigortacı.....	131
a. Türkiye'de yerleşik sigorta şirketleri.....	132
b. Yurt dışında yerleşik P&I kulüpleri.....	134
3. Sigorta ettiren.....	135
a. 2002 Atina Sözleşmesi	135
b. TTK.....	137
c. Deniz Araçları SGŞ.....	138
4. Sigortalı.....	140
a. Taşıyan.....	140
aa. Taşıyanın sorumluluğu	140
aaa. Genel olarak.....	140

bbb. Kendisinin veya fiilî taşıyanın adamlarının neden olduğu zararlarda	142
aaaa. Taşıyanın ve fiilî taşıyanın adamları....	142
bbbb. Taşıyanın ve fiilî taşıyanın adamlarının fillerinden doğan sorumluluğu	144
bb. Taşıyanın sigortalı sıfatı.....	146
b. Fiilî taşıyan.....	148
aa. Fiilî taşıyan tanımı	148
bb. Fiilî taşıyanın sorumluluğu.....	150
aaa. Genel olarak.....	150
bbb. Adamlarının fiillerinden doğan sorumluluk..	154
ccc. Fiilî taşıyanın sigortalı sıfatı.....	155
c. Taşıyanın ve fiilî taşıyanın adamları.....	156
aa. Sorumluluk	156
bb. Sigortalı sıfatı.....	157
5. Zarar gören üçüncü kişi	159
C. Sigortanın kapsamı.....	161
1. Taşımanın yapıldığı gemi bakımından	161
2. Kaza sigortasının temin edilmesinin mümkün olup olmadığı.....	165
3. Sigorta tazminatının konusu	169
a. Deniz yolu ile taşınan yolcunun ölümü veya uğradığı bedensel zararlar	169
aa. 1974 Atina Sözleşmesi	169
bb. 2002 Atina Sözleşmesi	171
aaa. Zararı doğuran olay bakımından	172
aaaa. Gemi kazası.....	172
aaaaa. 250.000 ÖÇH'nin altındaki zararlar bakımından.....	177
bbbb. 250.000 ÖÇH'yi aşan zararlar bakımından	179
bbbb. Gemi kazası sayılmayan olaylarda.....	180
bbb. Zararın türü bakımından	181
aaaa. Ölüm hâlinde.....	183
bbbb. Bedensel zarara uğranılması hâlinde...	184

cccc. Manevi zararlar	186
ccc. Kusurun etkisi.....	188
aaaa. Taşıyanın, fiilî taşıyanın ve bunların adamlarının kusuru	188
aaaaa. Genel olarak	188
bbbbb. Kast ve pervasızca hareket.....	188
ccccc. Birlikte kusur	193
ddd. Nedensellik bağı ve ispat yükü.....	196
aaaa. Gemi kazalarında	196
bbbb. Gemi kazası olarak sayılmayan olaylarda.....	198
b. Sorumluluğun ortadan kalkması ve sınırlandırılması .	200
aa. Gemi kazalarında taşıyanın sorumluluğunun ortadan kalkması.....	200
aaa. m. 3 f. 1 b. (a)'da sayılan hâller	200
bbb. Üçüncü kişinin kastı.....	201
bb. 2006 Çekincesi ve Kılavuzu.....	203
aaa. Taşıyanın terör olaylarından sorumluluğunun doğması	203
bbb. Sigorta sektöründe karşılaşılan sorun	205
ccc. Çekince'nin ve Kılavuz'un kabul edilmesi ve öngördükleri hükümler.....	206
cc. Sorumluluğun miktar bakımından	
sınırlandırılması.....	210
aaa. 1974 Atina Sözleşmesi.....	210
bbb. 1976 ve 1990 Protokolleri.....	211
ccc. 2002 Atina Sözleşmesi.....	212
aaaa. Miktarı ve hesaplanma şekli	212
bbbb. Sorumluluğun sınırlandırılmasından yararlanan kişiler	215
ddd. 1976 ve 1996 Sınır Sözleşmeleri	216
aaaa. 1976 Sınır Sözleşmesi.....	216
bbbb. 1996 Sınır Sözleşmesi.....	218
cccc. Sözleşmeler'in 2002 Atina Sözleşmesi ile bir arada uygulanma şekli.....	219
dd. Sorumluluk miktarının sözleşme ile değiştirilmesi	221

4. Rizikonun gerçekleşme anı	223
5. Sigorta bedeli ve kapsamı	225
D. İstemlerin sigortacıya karşı ileri sürülmesi	229
1. Doğrudan başvuru hakkı	229
2. 2002 Atina Sözleşmesi uyarınca davada milletlerarası yetki	233
3. Sigortacının başvurabileceği savunmalar	237
a. Sigortalının ileri sürebileceği savunmalar.....	237
b. Sigortalının zarara kastı veya pervasızca hareketi ile neden olması.....	239
aa. 2002 Atina Sözleşmesi'nde yer verilen düzenleme ..	239
bb. Düzenlemenin TTK m. 1484 ile karşılaştırılması... 243	
4. Zamanaşımı süresi ve hak düşürücü süreler.....	245
a. Öngörülen süreler	245
aa. 2002 Atina Sözleşmesi'nde.....	245
bb. TTK'da	249
b. Sürelerin sigortacıya karşı ileri sürülen istemler hakkında uygulanması.....	250
aa. Hak düşürücü süreler	250
bb. Zamanaşımı süresi	250
5. Kararların tanınması ve tenfizi	254
6. Sigortacının sigortalıya halefiyeti ve sahip olduğu rücu hakkı.....	256
a. Sigortacının sigortalıya halefiyeti ve üçüncü kişilere rücu hakkı.....	256
aa. TTK m. 1481 uyarınca	256
bb. TTK m. 1481 ile m. TBK m. 62 arasındaki ilişki	260
cc. Sigortacının rücu hakkını ileri sürmesi.....	264
aaa. Sigortalı olmayan taşıyana karşı	264
bbb. Taşıyanın ve fiilî taşıyanın adamlarına karşı..	268
ccc. Çatmadan sorumlu gemi donatanına karşı.....	269
b. Sigortacının sigortalıya rücu hakkı.....	274
aa. Zarara taşıyanın kasten veya pervasızca hareketi ile neden olması	276

bb. Zarara taşıyanın adamlarının kasten veya pervasızca hareketleri ile neden olmaları	278
cc. Gemi alacaklısı hakkının borçlusuna karşı	279
E. Sorumluluk sigortasının temin edildiğinin belgelenmesi.....	284
1. Belgeyi düzenleyecek olan makam.....	286
2. Sertifikanın içeriği	287
3. Sertifikanın bulundurulmamasının yaptırımını	288
4. Taraf Devletler'in sorumluluğunun bulunup bulunmadığı.....	292
SONUÇ	297
KAYNAKÇA	305
EK – 1: ATHENS CONVENTION RELATING TO THE CARRIAGE OF PASSENGERS AND THEIR LUGGAGE BY SEA, 1974.....	349
EK – 2: PROTOCOL TO THE ATHENS CONVENTION RELATING TO THE CARRIAGE OF PASSENGERS AND THEIR LUGGAGE BY SEA OF 13 DECEMBER 1974.....	365
EK – 3: PROTOCOL OF 1990 TO AMEND THE ATHENS CONVENTION RELATING TO THE CARRIAGE OF PASSENGERS AND THEIR LUGGAGE BY SEA, 1974.....	373
EK – 4: PROTOCOL OF 2002 TO THE ATHENS CONVENTION RELATING TO THE CARRIAGE OF PASSENGERS AND THEIR LUGGAGE BY SEA, 1974.....	383
EK – 5: IMO RESERVATION AND GUIDELINES FOR IMPLEMENTATION OF THE ATHENS CONVENTION	409
EK – 6: 1974, YOLCULARIN VE BAGAJININ DENİZ YOLU İLE TAŞINMASINA İLİŞKİN ATİNA SÖZLEŞMESİ.....	423
EK – 7: 1974, YOLCULARIN VE BAGAJLARININ DENİZ YOLU İLE TAŞINMASINA İLİŞKİN ATİNA SÖZLEŞMESİNE AİT 2002 PROTOKOLÜ	437

EK – 8: TÜRK TİCARET KANUNU	463
EK – 9: DENİZ ARAÇLARI ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASI GENEL ŞARTLARI	475
EK – 10: DENİZ ARAÇLARI ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASI TARİFE VE TALİMAT TEBLİĞİ	489